

DIAGNOZA NA POTRZEBY WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI W GMINIE PSZCZYNA

Gmina Pszczyna przystąpiła do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pszczyna na lata 2015-2022. Dokument ten odgrywać będzie bardzo ważną rolę w nowym okresie programowania UE. Pozwoli bowiem wyznaczyć obszary problemowe na terenie Gminy a następnie priorytetowe działania w zakresie ich rewitalizacji.

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz. U. 2015 poz. 1777) oraz „Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”¹ rewitalizacja stanowi proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Obszar zdegradowany to natomiast przestrzeń, w której koncentrują się zjawiska negatywne (społeczne, gospodarcze, przestrzenne) oraz problemy, które wpływają na pogorszenie jakości życia mieszkańców. Szczegółne znaczenie odgrywać będzie obszar rewitalizacji. Jest to "obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, (...) na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się przeprowadzić rewitalizację"². Nie może on obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkaný przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Opracowując przedmiotową analizę uwzględniono przede wszystkim zalecenia zawarte w przytoczonych powyżej dokumentach. Zgodnie z nimi diagnoza opierać powinna się na mierzalnych wskaźnikach opisujących przede wszystkim zjawiska i problemy społeczne na danym terenie. Uwzględniając zalecenia, że obszar wymagający wsparcia stanowi jednostkę charakteryzującą się kumulacją

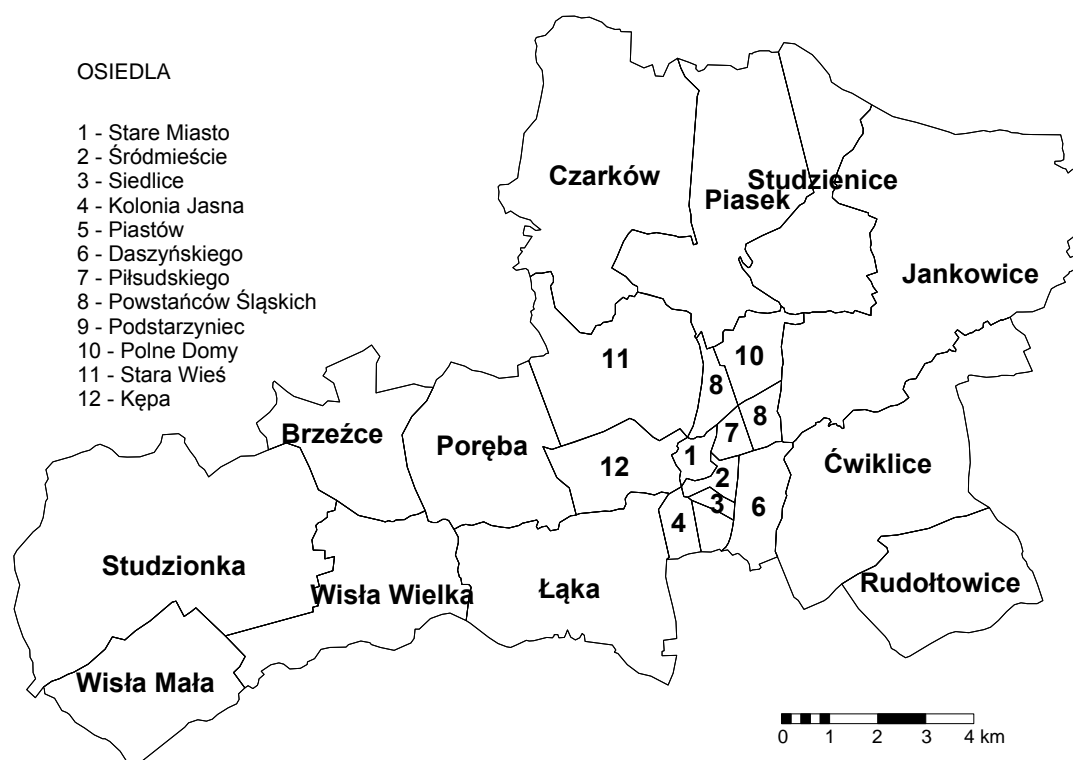
¹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”, Minister Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 3 lipca 2015 r., MliR/H 2014-2020/20(01)/07/2015.

² j.w., Rozdział 3, pkt 4.

negatywnych zjawisk i procesów oraz stanowi szczególne znaczenie dla rozwoju lokalnego, dokonano analizy podstawowych obszarów funkcjonowania Gminy.

METODOLOGIA

Dla potrzeb wyznaczenia obszaru zdegradowanego określono listę potencjalnych wskaźników zgodnych z zapisami Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz. U. 2015 poz. 1777) oraz Wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju. Dla przestrzennego zobrazowania wyników analizy gminę podzielono zgodnie ze strukturą jednostek pomocniczych – na osiedla oraz sołectwa. Opracowanie objęło więc swym zasięgiem 12 osiedli oraz 12 sołectw. Graficzny podział na strefy przedstawia rycina nr 1, natomiast dokładny podział zamieszczony został w załączniku do diagnozy.

Ryc.1. Podział Gminy Pszczyna na jednostki pomocnicze - osiedla i sołectw.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Pszczynie.

Dla wydzielonych obszarów pozyskano materiał statystyczny dostępny w zasobach Urzędu Miejskiego w Pszczynie, jak i specjalnie w tym celu wygenerowany przez instytucje zewnętrzne, m.in. Powiatowy Urząd Pracy, Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczynie czy Komendę Powiatową Policji w Pszczynie.

Uzyskane dane przeanalizowano pod kątem budowy listy porównywalnych wskaźników odnoszących wartość danej zmiennej do jednostki osiedla lub sołectwa. Weryfikacja wskaźników objęła następujące elementy:

- poprawność metodologiczną - wskaźnik powinien opisywać w sposób czytelny i przejrzysty dany problem, powinien być łatwy w odbiorze przez czytelnika, łatwo weryfikowalny, powinien również różnicować przestrzeń Gminy i być skonstruowany zgodnie z zasadami matematycznymi i statystycznymi.
- poprawność przestrzenną - wskaźnik powinien zostać odniesiony do jednostki mniejszej niż Gmina, w tym przypadku do osiedla lub sołectwa³.

W wyniku tak przeprowadzonej procedury wskazano listę 10 wskaźników, które zastosowano dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wskaźniki te obejmują sferę społeczną (bezrobocie, ubóstwo, przestępczość/patologie, poziom edukacji, uczestnictwo w życiu publicznym), sferę gospodarczą (stopień przedsiębiorczości) oraz sferę techniczno-środowiskową (brak rozwiązań technicznych w budownictwie mieszkaniowym w zakresie zapewnienia energooszczędności oraz ochrony środowiska).

Dodatkowym narzędziem służącym pozyskaniu informacji na potrzeby zarówno diagnozy, jak i Lokalnego Programu Rewitalizacji, była ankieta⁴. Badanie miało na celu poznanie opinii na temat obszarów gminy szczególnie wymagających podjęcia działań rewitalizacyjnych - zarówno wskazania osiedla lub sołectwa oraz oceny kluczowych problemów na ich terenie. Dodatkowym źródłem informacji była „Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2015-2023”

DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Obszar zdegradowany zgodnie z treścią Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz. U. 2015 poz. 1777) oraz Wytycznych Ministerstwa to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy, tj. stan spowodowany koncentracją

³ Część danych statystycznych charakteryzujących dane zjawisko czy proces nie jest agregowana przez instytucje do jednostek mniejszych niż gmina, co tym samym uniemożliwia ich wykorzystanie do analizy przestrzennej wewnątrz danej jednostki.

⁴ Ankieta była dostępna w dniach 16.10-4.11. 2015 r. na stronie internetowej www.pszczyna.pl, www.strategia.pszczyna.pl w zakładce „rewitalizacja” oraz w wersji papierowej w Urzędzie Miejskim w Pszczynie. Zaproszenie do udziału w badaniach zamieszczone zostało także na portalu społecznościowym (w ramach konta prowadzonego przez Gminę Pszczyna).

negatywnych zjawisk społecznych. Dlatego też w kolejnym etapie diagnozy podjęto próbę określenia, które obszary Gminy Pszczyna charakteryzują się kumulacją problemów.

WSKAŹNIKI SPOŁECZNE

Bezrobocie

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w Gminie Pszczyna zarejestrowanych było 1.222 bezrobotnych, co stanowiło 2,4% ogólnej liczby mieszkańców⁵. W odniesieniu do porównywalnych danych dla Powiatu Pszczyńskiego sytuacja na pszczyńskim rynku pracy wskazuje na niekorzystny trend. Na koniec 2014 roku wartość wskaźnika udziału bezrobotnych w stosunku do osób w wieku produkcyjnych w Gminie Pszczyna wyniosła 4,5% i była wyższa o 0,7 punktu procentowego od wartości w Powiecie. Niemniej jednak na tle województwa śląskiego (6,1%) sytuacja kształtuje się korzystniej⁶.

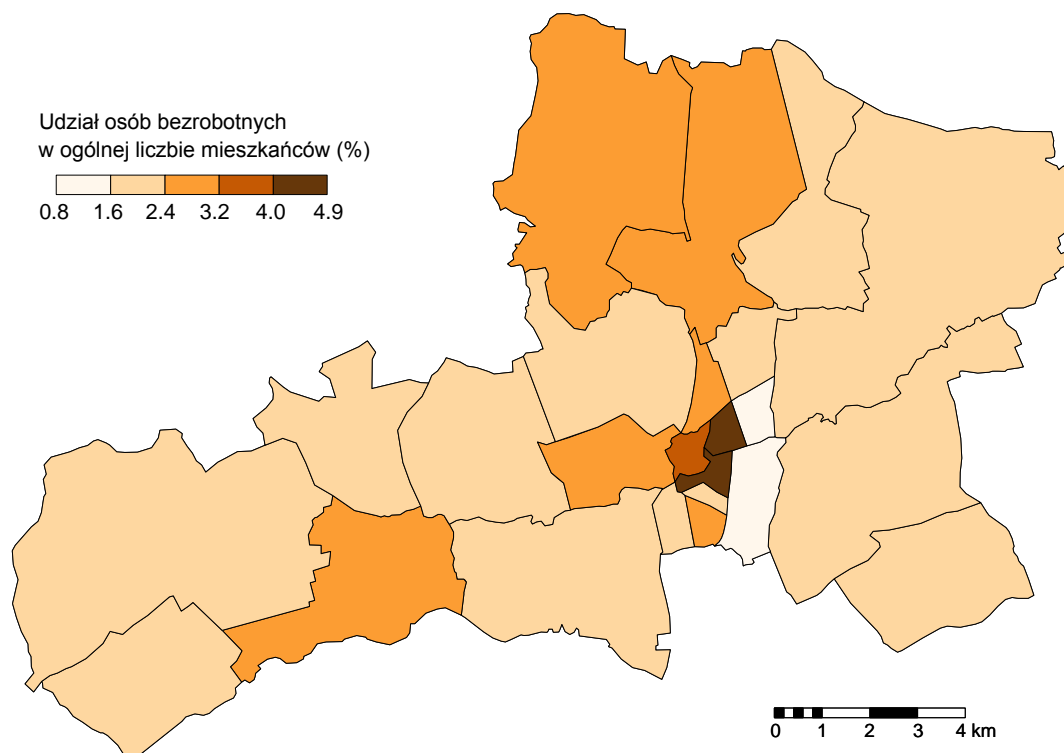
Przestrzenny rozkład bezrobocia w Pszczynie wskazuje na znaczne, wewnętrzne dysproporcje. Rozkład wartości wskaźnika w analizowanych osiedlach i sołectwach mieści się w zakresie 0,9% (osiedle Podstarzyniec) – 4,8% (osiedle Śródmieście). Powyżej średniej wartość wskaźnika charakteryzowała 7 z analizowanych stref (ryc.2).

Jednym z wyraźnie zaznaczających się problemów społecznych na terenie Gminy jest bezrobocie wśród osób po 50-tym roku życia. Prawie 30% wszystkich osób pozostających bez pracy stanowią osoby, które ukończyły pięćdziesiąty rok życia. Zjawisko to jest szczególnie niekorzystne ze względu na spadek aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców oraz rosnące zagrożenie wynikające ze względów ekonomicznych (konieczność wsparcia z tytułu pomocy społecznej). Udział ten jest ponadto silnie skorelowany z udziałem bezrobotnych o najniższym wykształceniu (wykształcenie gimnazjalne i poniżej oraz zasadnicze zawodowe). Analiza przestrzenna struktury wiekowej bezrobotnych wskazuje na duże

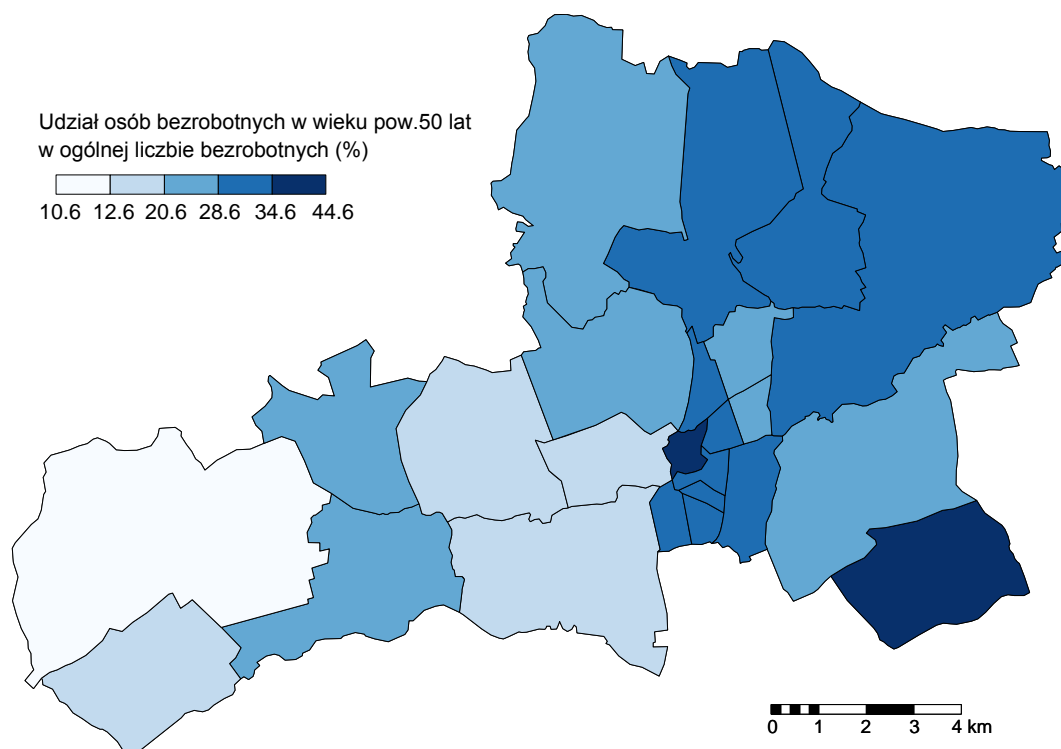
⁵ Stan na dzień 29 października 2015 roku. Ze względu na brak możliwości wyodrębnienia danych o liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym dla osiedli liczbę bezrobotnych odniesiono do całkowitej liczby mieszkańców danej jednostki (osiedla lub sołectwa).

⁶ Na podstawie danych GUS – www.stat.gov.pl

dysproporcje (ryc.3.). Jednostki, w których wartość wskaźnika odbiega znacząco od średniej zlokalizowane są w centralnej oraz północno-zachodniej części Gminy.

Ryc. 2. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w całkowitej liczbie ludności.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy.

Ryc. 3. Udział bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat w ogólnej liczbie bezrobotnych.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy.

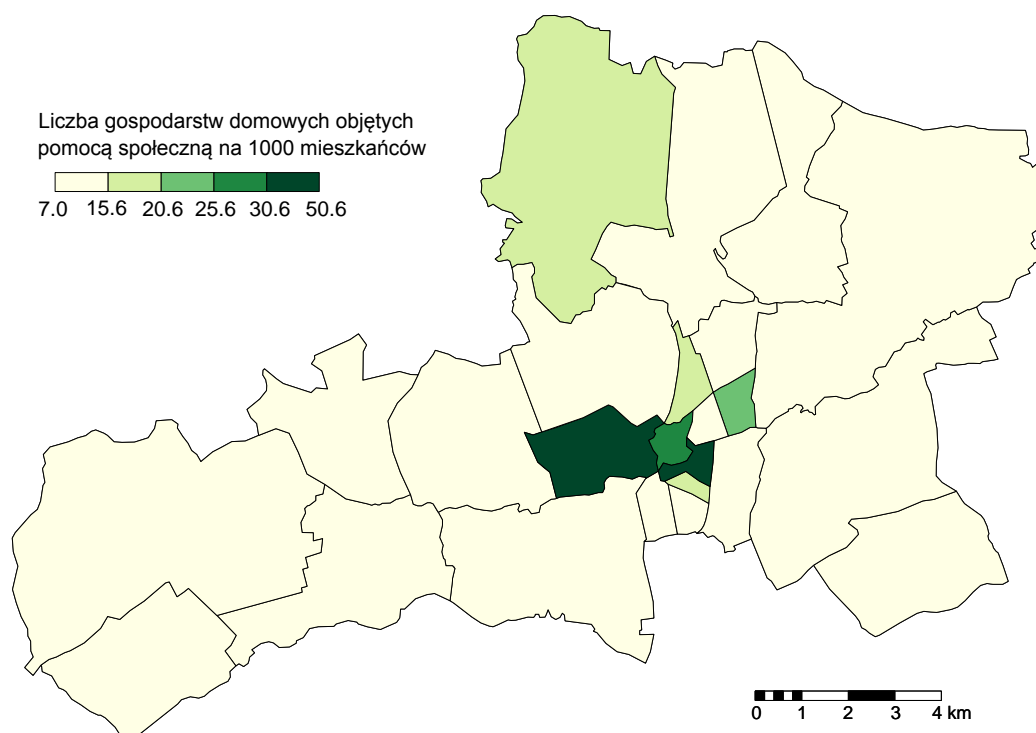
Ubóstwo

Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną ulega stopniowemu wzrostowi. Jak wynika ze sprawozdań MPiPS-03 sporządzanych przez OPS, w 2014 roku przyznano świadczenia 3 062 osobom (1092 rodzinom). Liczba ta była nieco wyższa niż w 2012 roku (2975 os.), ale niższa niż w 2013 roku (3333 os.). Wzrost liczby przyznanych świadczeń, wynikał ze wzrostu udziału osób pozostających bez pracy oraz wskazuje na wykluczenie społeczne pewnych grup społecznych ze względu na ich postępującą pauperyzację i uzależnienie od stałej pomocy. Obecnie na terenie Gminy ponad 6% ogólnej liczby mieszkańców korzysta z różnych form wsparcia ośrodka⁷.

Zgodnie z danymi Ośrodka Pomocy Społecznej w Pszczynie wsparcie socjalne skierowane zostało do 806 gospodarstw domowych. Wskaźnik wskazujący na koncentrację problemów społecznych - liczba gospodarstw domowych na 1000 mieszkańców, którym przyznano wsparcie socjalne, wskazuje rosnące dysproporcje w przestrzeni Gminy. Wartość wskaźnika powyżej średniej (15,5 gospodarstw domowych) wystąpiła w 7 obwodach, z czego najwięcej osób objętych wsparciem zamieszkuje centrum miasta (ryc.4).

Ubóstwo jako istotny problem społeczny Gminy wskazało 31,3% respondentów ankiety. Wśród obszarów, które szczególnie borykają się problemem biedy wskazano osiedle Stare Miasto (38,8% wskazań) oraz sołectwo Studzionka (16,3% wskazań).

⁷ Na podstawie danych OPS w Pszczynie przedstawionych w rozdziale III.1.3. „Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2015-2023”

Ryc. 4. Liczba gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną ze względu na ubóstwo.

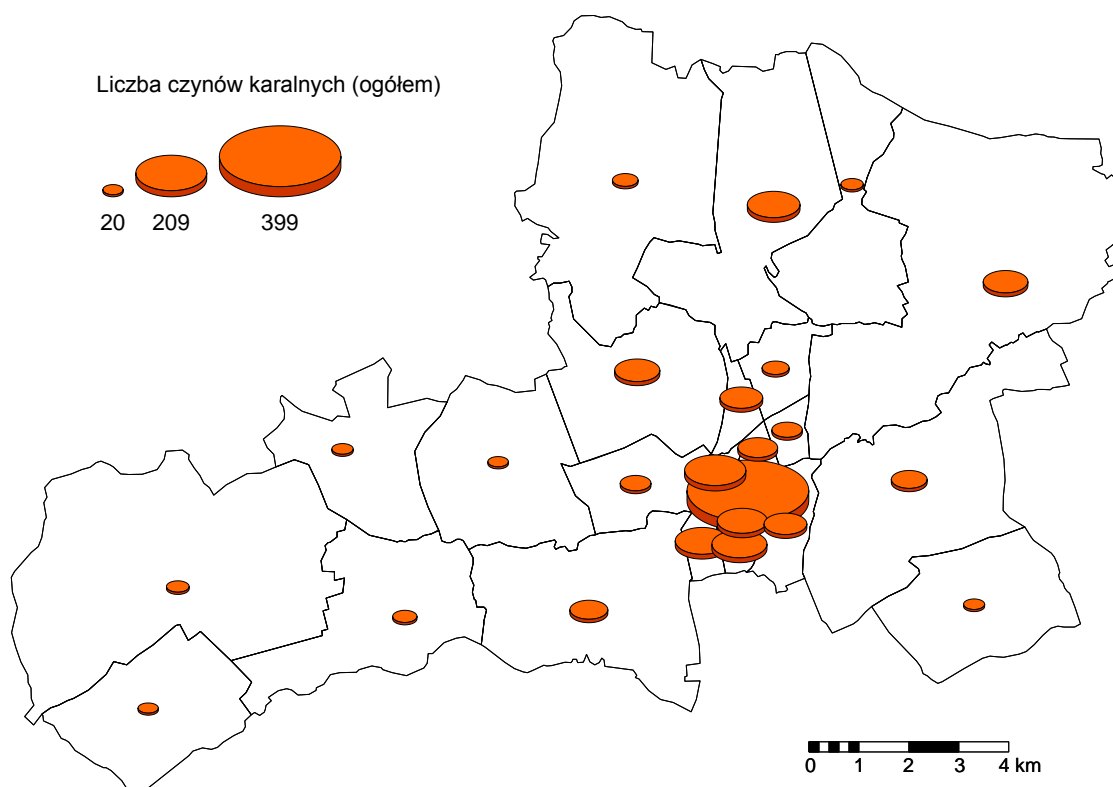
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej.

Przestępczość

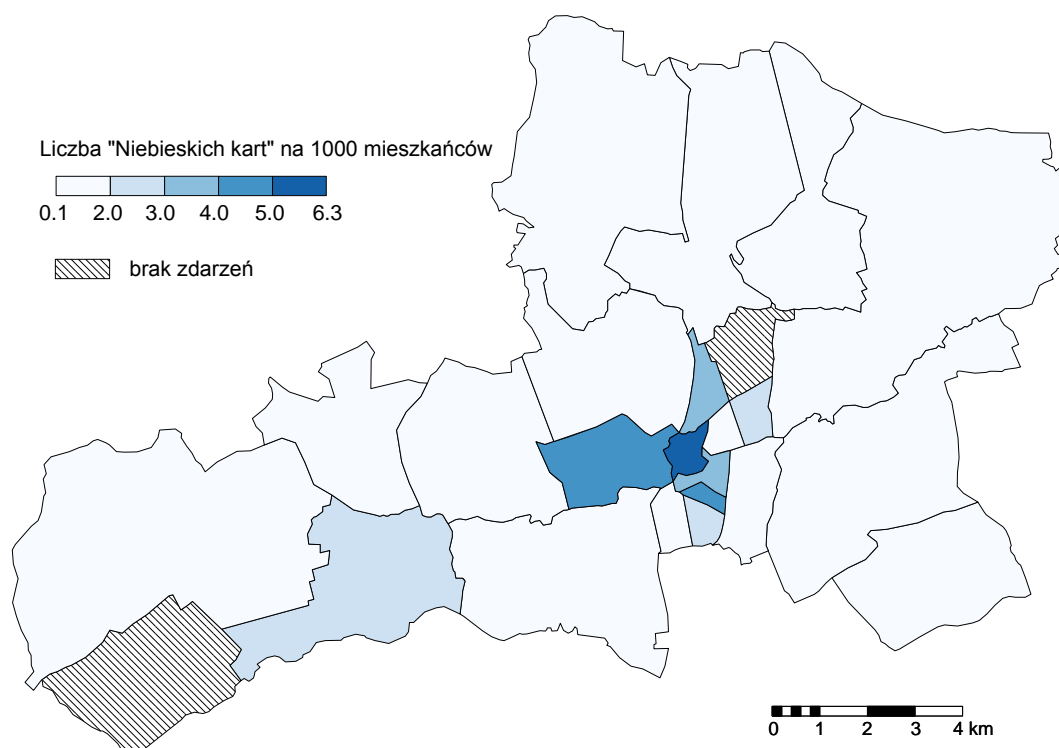
Przestępczość jest jednym z podstawowych czynników wpływających na jakość życia mieszkańców. Poczucie bezpieczeństwa stanowi jedno z podstawowych kryteriów oceny obszaru, w którym się żyje, pracuje i spędza czas.

Zgodnie z danymi Komendy Powiatowej Policji w Pszczynie na terenie Gminy w 2014 roku miało miejsce 2210 sytuacji zagrożenia przestępczością⁸. Analiza przestrzennego rozkładu czynów zagrażających bezpieczeństwu wskazała, że największe zagrożenie przestępczością ma miejsce w centralnych strefach miasta (ryc.5). Wyniki ankiety potwierdziły obecność problemu braku poczucia bezpieczeństwa (42,5% wskazań), przede wszystkim na obszarze Starego Miasta (38,8% wskazań), ale także odmiennie od wskaźnika statystycznego, zwrócono uwagę na rosnący problem przestępczości w sołectwie Studzionka (16,3% wskazań).

⁸ Dane obejmują wyłącznie wykroczeń i przestępstw w związku, z którymi prowadzono czynności wyjaśniające. Wynika to z faktu, że KP w Pszczynie nie prowadzi ewidencji pod kątem miejsca popełnienia wykroczenia, w których na sprawcę nałożono mandat karny bądź zastosowano środki oddziaływania wychowawczego.

Ryc. 5. Liczba czynów zagrażających bezpieczeństwu w Gminie Pszczyna.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Pszczynie.

Ryc. 6. Liczba "Niebieskich kart" na 1000 mieszkańców w 2014 roku.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Pszczynie.

Jednym z przejawów patologii społecznej o charakterze przestępczym stanowi przemoc w rodzinie. Na terenie Gminy Pszczyna w 2014 roku założonych zostało 98 "Niebieskich kart", tj. 1,9 karty na 1000 mieszkańców. Wskaźnik nasycenia przyjął najwyższe wartości głównie na terenie miasta (ryc.6.). Wyłącznie na osiedlu Polne Domy oraz w Sołectwie Wisła Mała nie odnotowanego przypadku przemocy domowej skutkującego założeniem "Niebieskiej karty".

Poziom edukacji

Do oceny poziomu edukacji wykorzystano wyniki egzaminu po VI klasie szkoły podstawowej. Dla ujednolicenia informacji zaproponowano wskaźnik opisujący średni wynik obejmujący przedmioty podstawowe: j. polski, matematyka i j. angielski⁹. Najwyższe oceny uczniowie osiągnęli z języka obcego (pow. 77%). Przedmiot ścisły wypadł natomiast słabiej – wynik na poziomie 62,0%. Osiągnięte przez uczniów wyniki nie odbiegają znacząco od wartości średnich dla województwa śląskiego. W przypadku języka polskiego oraz angielskiego absolwenci szkół podstawowych wypadli słabiej niż ich koledzy w województwie. Odwrotna natomiast sytuacja miała miejsce w przypadku matematyki. Uczniowie w Gminie osiągnęli z tego przedmiotu wynik wyższy niż uczniowie w województwie oraz powiecie (tab.1)

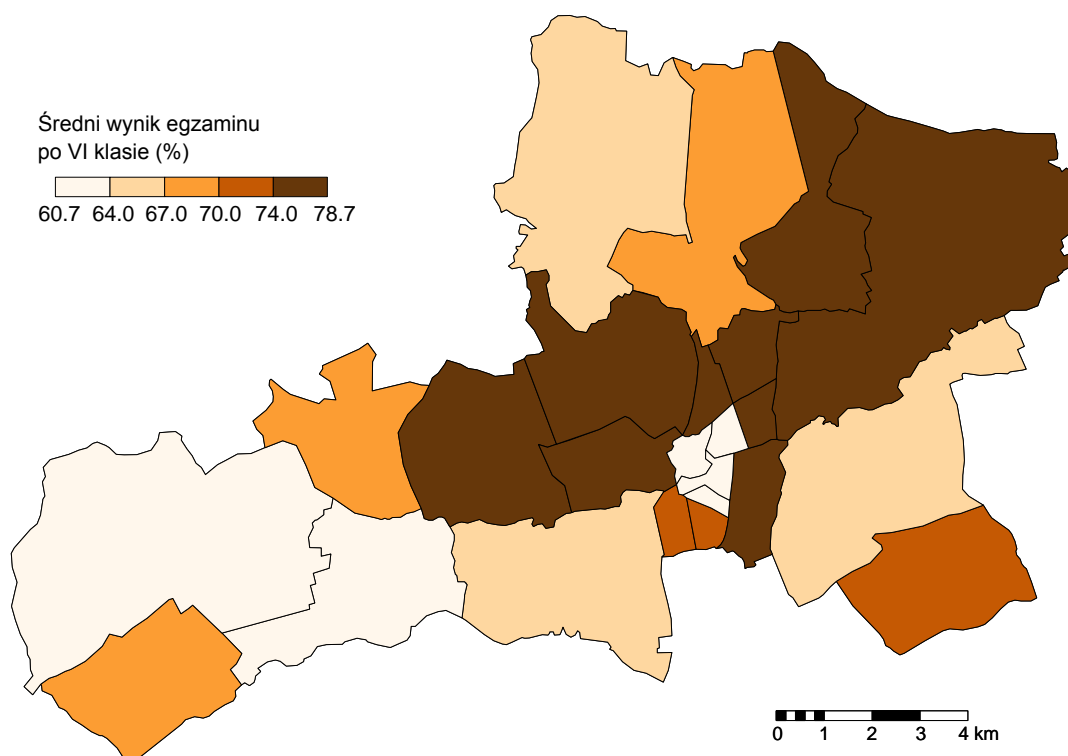
Tab.1. Wyniki egzaminu po VI klasie w 2015 roku

	polski	matematyka	angielski
woj. śląskie	72,42	58,85	78,28
powiat pszczyński	71,50	60,70	77,40
Pszczyna	70,30	61,96	77,04

Źródło: <http://www.oke.jaworzno.pl>

Średni wynik egzaminu wskazał na przestrzenne dysproporcje w poziomie edukacji w Gminie Pszczyna, co zostało zaprezentowane na ryc. 7.

⁹ Zgodnie z danymi OKE w Jaworznie 99% uczniów województwa śląskiego podczas egzaminu wybrało język angielski jako język obcy nowożytny. Wynika to z faktu, że uczeń może wybrać ten język, którego uczy się w szkole jako przedmiotu obowiązkowego.

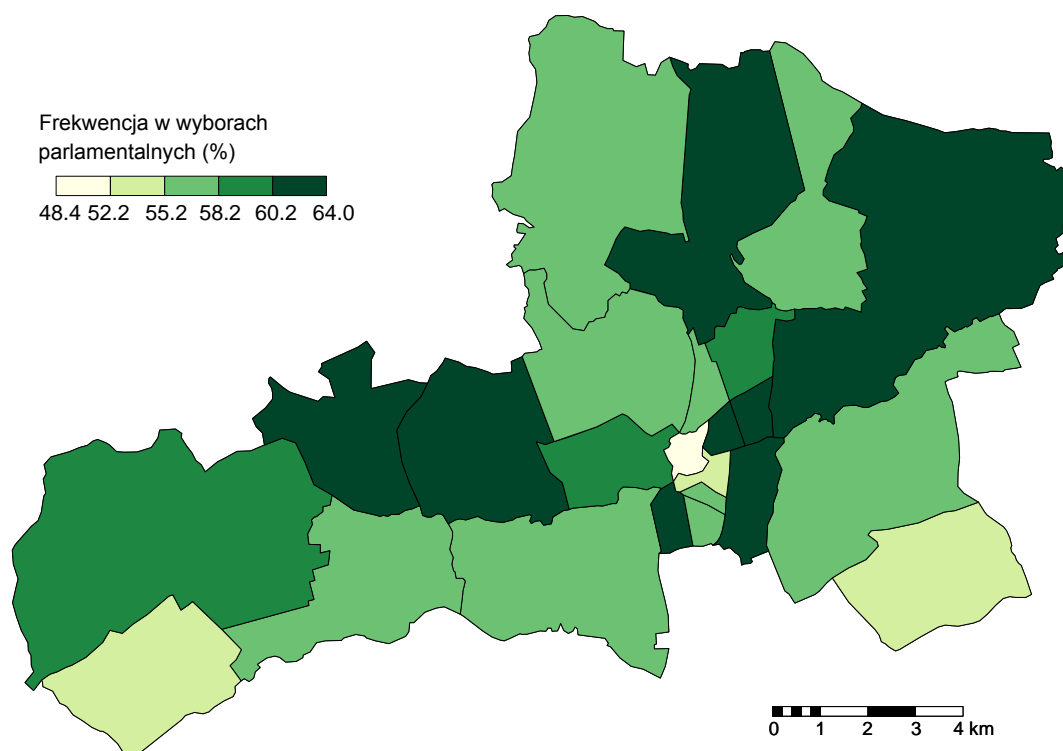
Ryc. 7. Średni wynik egzaminu po VI klasie w 2015 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie¹⁰.

Uczestnictwo w życiu publicznym

Jedną z podstawowych form uczestnictwa obywatela w życiu publicznym, zagwarantowaną przez Konstytucję RP z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 1997 nr 78 poz. 483) jest prawo wyborcze. Na terenie Gminy Pszczyna na dzień wyborów parlamentarnych (25 października 2015) mieszkało 40.197 osób uprawnionych do głosowania. Frekwencja wyborcza zanotowana zarówno w Gminie (58,1%), jak i powiecie pszczyńskim (58,22%) była jedną z wyższych w województwie śląskim (52,25%). Analiza rozkładu przestrzennego frekwencji w poszczególnych obwodach wyborczych pozwoliła wskazać obszary Gminy, w których aktywność mieszkańców w życiu publicznym była najniższa względem średniej dla całej jednostki (ryc. 8).

¹⁰ <http://www.oke.jaworzno.pl>

Ryc. 8. Frekwencja w wyborach parlamentarnych 2015.

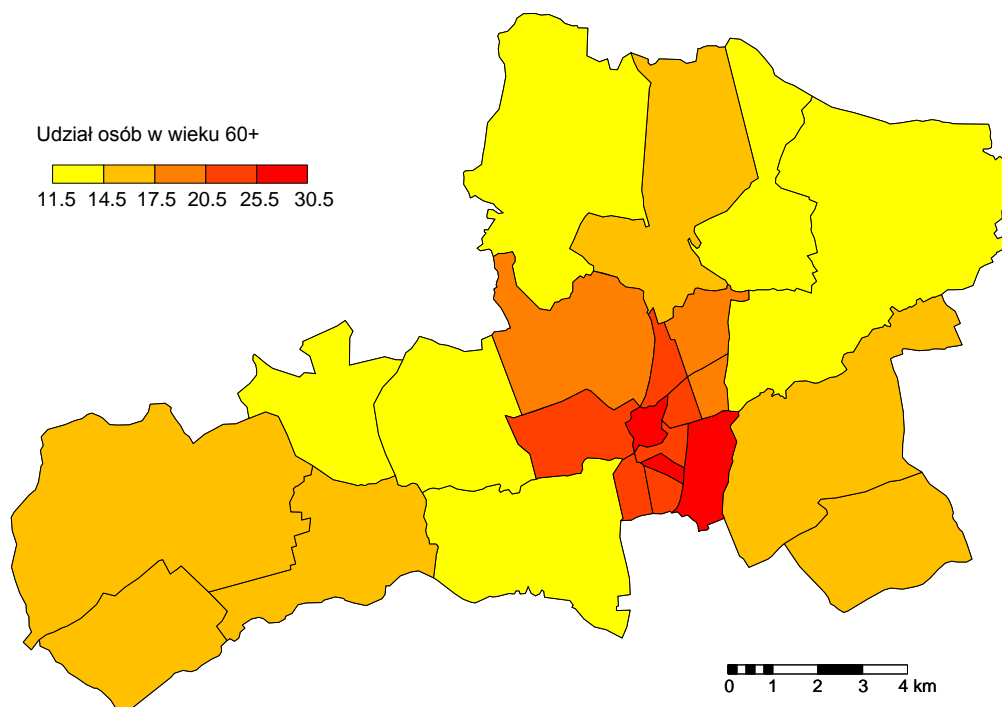
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej¹¹.

Demografia

Jednym z ważniejszych problemów społecznych wskazanych przez respondentów badania ankietowego (42%) jest starzenie się społeczności lokalnej. Jest ono wypadkową stopniowo zmniejszającego się przyrostu naturalnego (w 2014 roku wartość wskaźnika była co prawda dodatnia i wyniosła 2,9 ‰, ale od kilku lat notuje się jego stały spadek), ale przede wszystkim odpływu migracyjnego mieszkańców z terenu miasta na obszary wiejskie (suburbanizacja). W mieście Pszczyna w ostatnich latach przeważa ujemny kierunek ruchu mieszkańców. W latach 2010 – 2014 saldo migracji na 1000 mieszkańców kształtowało się na średnim poziomie - 3,5‰. Migrują głównie osoby młode, w wieku produkcyjnym dlatego też wiele obszarów miasta charakteryzuje się niekorzystną strukturą wiekową.

W 2014 roku udział osób w wieku powyżej 60 lat osiągnął poziom prawie 15%. Dysproporcje w rozmieszczeniu tej grupy społecznej w Gminie są wyraźne i wskazują na obszary, które już teraz wymagają stosownej interwencji (m.in. przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu seniorów) (ryc. 9).

¹¹ <http://parlament2015.pkw.gov.pl>

Ryc. 9. Liczba osób w wieku powyżej 60 lat w ogólnej liczbie mieszkańców.

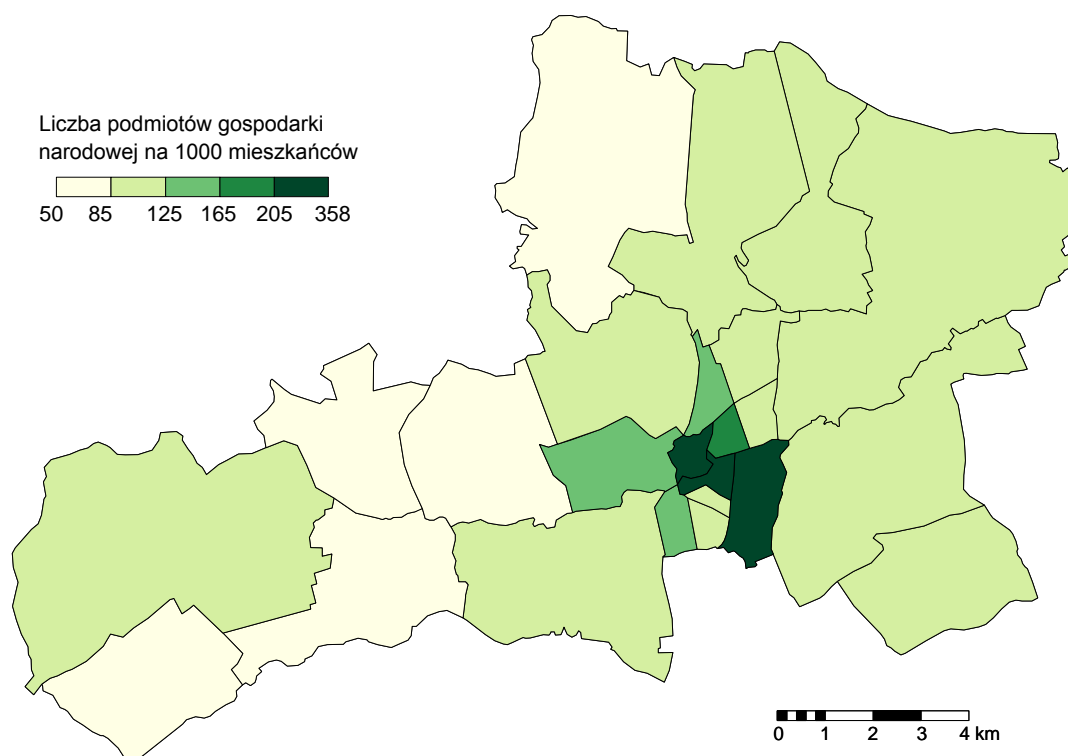
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Pszczynie.

WSKAŹNIK GOSPODARCZY

Przedsiębiorczość

Stan kryzysowy danej jednostki może wynikać również z niskiego poziomu przedsiębiorczości. Dobrze rozwinięta sfera działalności gospodarczej zależy głównie od potencjału kapitału ludzkiego w zakresie działalności indywidualnej, ale także jest wypadkową takich zmiennych jak lokalizacja czy wsparcie władz gminy w sferze rozwoju przedsiębiorczości lokalnej. Według Urzędu Statystycznego w Katowicach na koniec października 2015 roku w Gminie Pszczyna zarejestrowanych było 6.327 podmiotów gospodarczych¹², z czego prawie $\frac{3}{4}$ stanowiły podmioty osób fizycznych. Wskaźnik przedsiębiorczości w Gminie wyniósł 124 podmioty gospodarcze na 1000 mieszkańców. Jest to wynik wyższy od wartości wskaźnika dla województwa śląskiego, który wynosił 101 podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców. Przestrzenne zróżnicowanie wartości wskaźnika prezentuje rycina 10.

¹² Uwzględniono wyłącznie przedsiębiorstwa osób prawnych, jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Pszczyna.

Ryc. 10. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Katowicach.

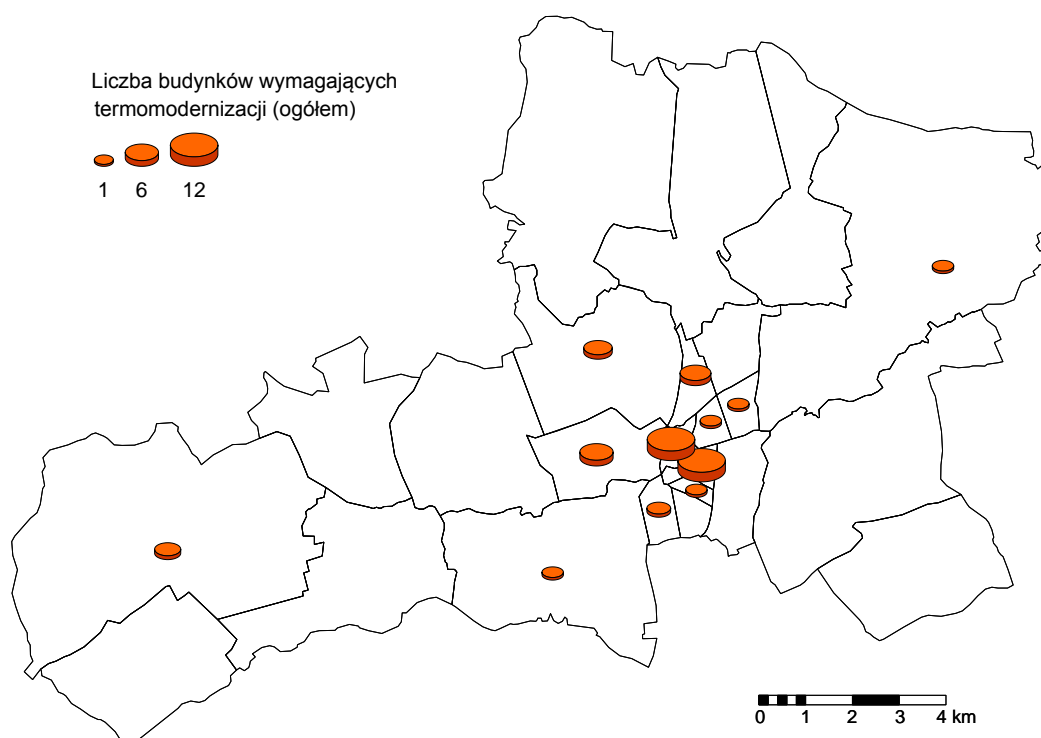
WSKAŹNIK TECHNICZNO – ŚRODOWISKOWY

Stan techniczny budynków wielorodzinnych

Wśród grupy zjawisk negatywnych Wytyczne Ministerstwa wyodrębniają także sferę techniczną rozumianą przede wszystkim jako degradację stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkalnym, oraz brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska. W związku z powyższym przeanalizowano istniejące zasoby budownictwa wielorodzinnego pod względem ich potencjalnego negatywnego wpływu na środowisko¹³. Wstępna analiza danych wskazała, że na terenie Gminy Pszczyna zlokalizowanych jest 49 budynków mieszkalnych wymagających podjęcia działań termomodernizacyjnych, z czego najwięcej na terenie Starego Miasta oraz Śródmieścia (ryc. 11). Są to głównie obiekty mieszkalne powstałe przed 1945 rokiem. Również analiza danych opisujących zasoby komunalne pod kątem stosownego

¹³ Dane o zasobach lokalowych otrzymano z Urzędu Miejskiego w Pszczynie oraz od zarządców nieruchomości na terenie Gminy Pszczyna.

systemu grzewczego wskazuje, że na terenie miasta ma miejsce koncentracja budynków opartych na tradycyjnym sposobie ogrzewania – piece na paliwo stałe¹⁴.

Ryc. 11. Liczba wielorodzinnych budynków mieszkalnych wymagających termomodernizacji.

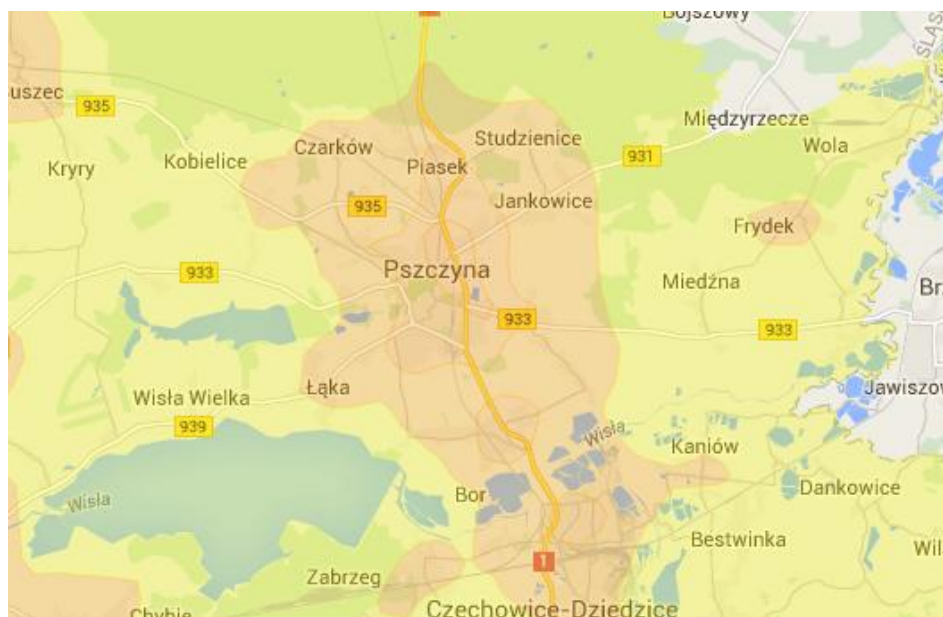
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Pszczynie.

Uzupełnieniem powyżej analizy są wyniki badań przeprowadzonych w ramach projektu Air Silesia "System informacji o jakości powietrza na obszarze pogranicza Polsko-Czeskiego w regionie Śląska i Moraw"¹⁵. Wskazują one na przekroczenie emisji PM₁₀ (emisja pyłu zawieszonego o bardzo drobnej frakcji mogącej przedostać się łatwo do dróg oddechowych) z palenisk lokalnych, która na części Gminy Pszczyna wynosiła >10 kg/mieszkańca/rok (ryc.12). Teren miasta oraz graniczących z nim sołectw został także zakwalifikowany do stref przekroczenia rocznego limitu PM₁₀. Wskazane przekroczenia wynikają z zanieczyszczeń pochodzących

¹⁴ Szczegółowa analiza rozmieszczenia budynków budownictwa jednorodzinnego pod względem stosowanego systemu grzewczego będzie elementem „Programu Gospodarki Emisyjnej”, który jest obecnie opracowywany na zlecenie Gminy Pszczyna.

¹⁵ <http://www.air-silesia.eu>

z palenisk lokalnych (piece na paliwo stałe), źródeł liniowych (ciągi komunikacyjne) oraz przemysłu¹⁶.

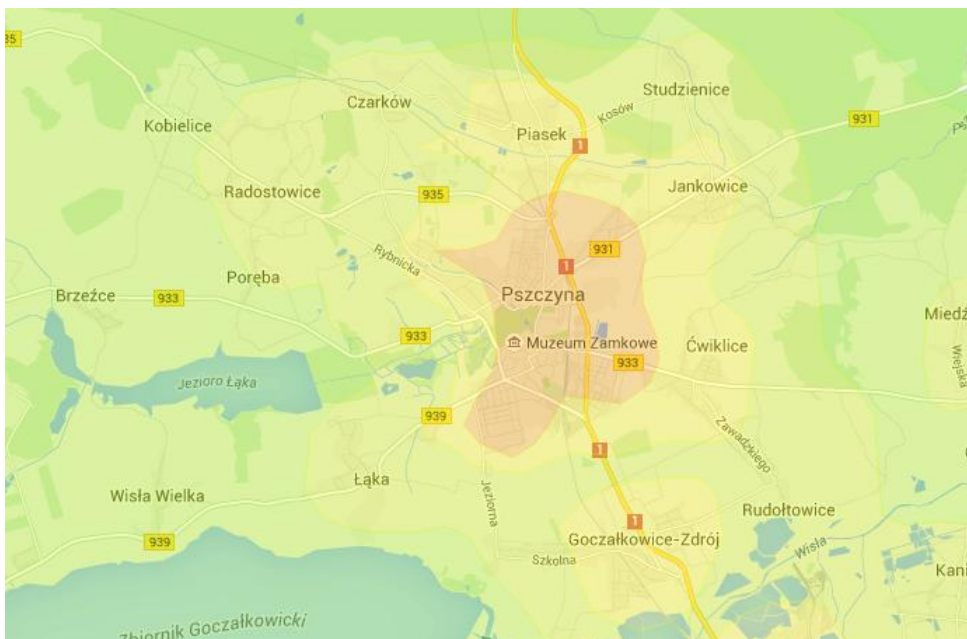
Ryc. 12. Koncentracja przekroczenia emisji PM10 na terenie Gminy Pszczyna

Źródło: <http://portal.air-silesia.eu/pl/Home/Map>

Analiza cząstkowa struktury źródeł zanieczyszczeń pyłowych wskazała, że obszar wskazany, jako szczególnie narażony na emisję z lokalnych palenisk koncentruje się na terenie miasta (ryc. 13.) Lokalizacja na stosunkowo niewielkiej powierzchni budynków, w którym system grzewczy oparty jest o tradycyjne piece (ewentualnie system grzewczy jest mieszany, obejmujący także ogrzewanie gazowe) przyczynia to powstania tzw. niskiej emisji. Zjawisko to spowodowane jest głównie przez spalanie często niskoenergetycznego węgla oraz produktów szkodliwych (śmieci, plastiki itp.).

Na uwagę zasługuje ponadto fakt, że sami mieszkańcy zwracają uwagę na wzrastający problem zarówno złego stanu technicznego komunalnych budynków mieszkalnych (55% wskazań), jak również stanu budynków mieszkalnych spółdzielczych i prywatnych (31,3% wskazań). Ponadto w grupie problemów środowiskowych 75% respondentów wskazało jako istotny problem zanieczyszczenie powietrza przez nieefektywne i stare systemy grzewcze.

¹⁶ j.w.

Ryc. 13. Koncentracja przekroczenia emisji PM10 z palenisk lokalnych na terenie Gminy Pszczyna

Źródło: <http://portal.air-silesia.eu/pl/Home/Map>

DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Obszar zdegradowany to obszar na którym zidentyfikowano stan kryzysowy, czyli kumulację negatywnych zjawisk reprezentujących przede wszystkim sferę społeczną. W związku z powyższym poddano analizie jednostki pomocnicze Gminy Pszczyna (osiedla i sołectwa) w celu określenia, które z jednostek charakteryzują się największą liczbą wskaźników odbiegających od średniej¹⁷ dla Gminy. Założono, że za obszar spełniający kryterium koncentracji problemów uznany zostanie obwód, który na 10 analizowanych wskaźników spełnił co najmniej 6. Tak przeprowadzone postępowanie badawcze pozwoliło wyznaczyć 6 obszarów, które charakteryzują się koncentracją negatywnych zjawisk, tj. noszą znamiona obszaru zdegradowanego (tab.2).

¹⁷ Przyjęto założenie, że wartość wskaźnika musi być wyższa od średniej dla miasta. Wyjątek stanowią trzy wskaźniki: średni wynik egzaminu po VI klasie, frekwencja w wyborach parlamentarnych, liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców, w przypadku których wartość wskaźnika niższa od średniej kwalifikowała dane osiedle lub sołectwo.

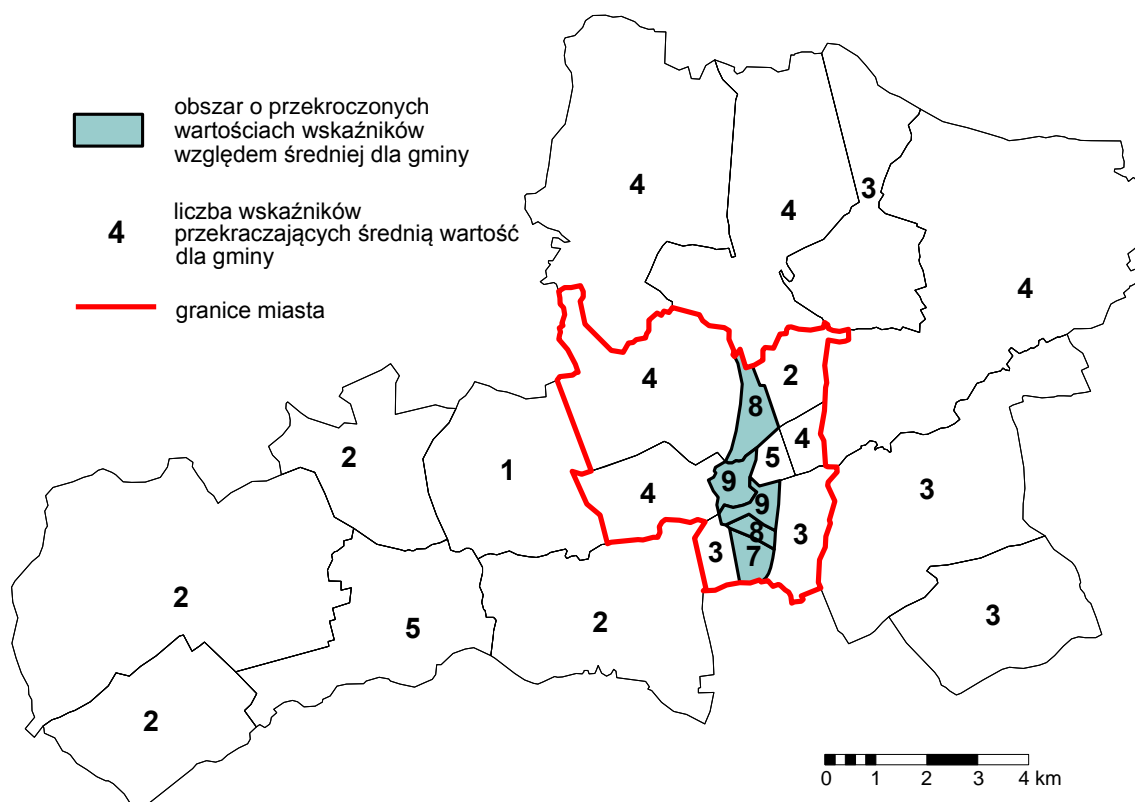
Tab.2.Zestawienie wskaźników delimitacyjnych

jednostka	udział osób w wieku 60+ (%)	udział bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszk. (%)	udział bezrobotnych pow.50 roku (%)	liczba gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną ze względu na ubóstwo na 1000 mieszk.	liczba czynów karalnych ogółem	liczba "Niebieskich kart" na 1000 mieszk.	średni wynik po VI klasie (%)	frekwencja wyborcza (%)	liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszk.	budynki wielorodzinne wymagające termomodernizacji (ogółem)	Liczba wskaźników o wartości spełniających kryterium
GMINA PSZCZYNA	17,5	2,4	28,6	15,5	2210	1,9	69,77	58,1	124,5	49	
Stare Miasto	26,1	3,5	43,5	29,3	173	6,2	60,70	48,42	343,9	12	9
Śródmieście	24,6	4,8	32,6	40,9	399	3,4	60,70	53,18	357,4	12	9
Siedlice	30,1	2,4	30,5	19,9	131	4,5	60,70	55,26	106,7	1	8
Kolonia Jasna	23,5	1,9	31,9	14,5	145	0,8	73,23	62,33	149,1	2	3
Piastów	23,4	3,0	34,2	14,9	150	2,4	73,23	57,97	95,4	0	7
Daszyńskiego	26,1	1,5	31,3	9,7	104	0,5	75,93	63,00	209,8	0	3
Piłsudskiego	22,9	4,2	29,8	7,1	93	1,8	60,70	60,95	175,0	1	5
Powstańców Śląskich	24,0	2,9	30,5	19,8	104	3,9	76,50	57,46	131,2	5	8
Podstarzyniec	20,4	0,9	25,0	20,8	58	2,2	75,93	60,95	108,3	1	4
Polne Domy	18,4	1,9	23,8	8,2	45	0,0	76,50	58,73	85,1	0	2
Stara Wieś	19,1	2,2	24,1	13,6	113	1,1	75,87	57,49	117,1	4	4

Kępa	20,7	2,4	16,7	50,2	59	4,0	75,87	59,09	152,6	6	4
Brzeźce	14,5	1,7	25,0	10,4	24	1,7	69,43	61,84	80,6	0	2
Czarków	11,6	3,0	28,1	17,3	40	1,9	66,73	56,90	78,6	0	4
Ćwiklice	15,6	1,9	27,8	11,6	78	1,8	66,40	55,20	100,8	0	3
Jankowice	13,8	1,9	31,6	15,6	111	1,7	75,53	63,39	105,5	1	4
Łąka	13,9	2,1	18,8	12,8	86	1,6	66,83	57,55	106,5	1	2
Piasek	16,9	2,4	33,3	11,9	141	1,2	69,13	60,34	94,8	0	4
Poręba	11,7	2,2	17,4	12,4	21	1,9	78,70	60,67	79,2	0	1
Rudołtówice	16,6	2,0	39,1	9,6	23	1,7	71,03	54,92	105,0	0	3
Studzienice	12,2	2,4	31,1	14,3	28	0,5	74,13	56,03	102,9	0	3
Studzionka	16,4	2,0	10,6	13,5	29	1,7	62,80	58,22	88,9	3	2
Wisła Mała	14,8	2,2	16,7	12,0	20	0,0	69,37	54,69	56,9	0	2
Wisła Wielka	15,3	2,5	23,2	10,2	35	2,2	63,73	57,54	75,8	0	5

Źródło: opracowanie własne

Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego przedstawia rycina 14.

Ryc. 14. Delimitacja obszaru zdegradowanego.

Źródło: opracowanie własne

OKREŚLENIE OBSZARU REWITALIZOWANEGO

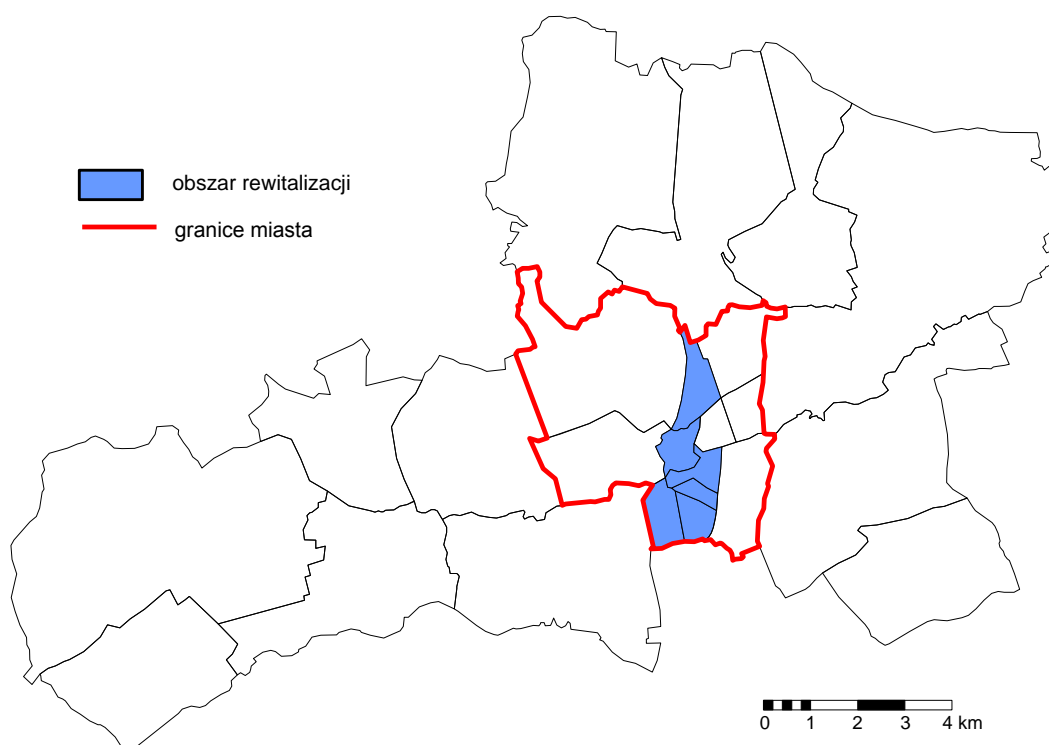
Dla wyznaczenia zasięgu obszaru rewitalizacji kierowano się następującymi przesłankami wynikającymi z Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. 2015 poz. 1777) oraz zapisami Wytycznych Ministerstwa w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020:

- obszar rewitalizacji to całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk;
- obszar rewitalizacji to obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego;
- obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Przyjęte założenia oraz procedura badawcza pozwoliła określić, że wszystkie powyższe warunki spełniają osiedla wskazane jako tereny zdegradowane. Są to:

Stare Miasto, Śródmieście, Siedlice, Piłsudskiego, Osiedle Piastów. Obszar rewitalizacji stanowi **1,8% powierzchni** i jest zamieszkaný przez **23,9% ludności** Gminy Pszczyna.

Na terenie tym prowadzona będzie kompleksowa rewitalizacja. Niemniej jednak, co wynika z przytaczanej Ustawy o Rewitalizacji "Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zamieszczone w Gminnym Programie Rewitalizacji mogą być realizowane również poza obszarem rewitalizacji, jeśli wynika to z ich specyfiki"¹⁸.

Ryc. 15. Zasięg obszaru rewitalizacji w Gminie Pszczyna

Źródło: opracowanie własne

¹⁸ Ustawy o Rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. 2015 poz. 1777), Rozdział 4, art.15, ust. 3.

JEDNOSTKI POMOCNICZE GMINY PSZCZYNA

<p>Osiedle Stare Miasto</p> <p>ULICE: Bankowa, Basztowa, Bednarska, Bramkowa, Chrobrego, Młyńska, Piastowska, Piekarska, Piwowska, Ratuszowa, Rynek, Rymarska, Strażacka, Garncarska, Warowna, Targowa, Tkacka, Wojska Polskiego, pl. Ks. Prałata Józefa Kuczery, pl. Targowy</p>
<p>Osiedle Śródmieście</p> <p>ULICE: Antesa, Batorego, Bogedaina, Dworcowa, Gwardii Ludowej, Kilińskiego, Kopernika, Korfańskiego, Kościuszki, 3-go Maja, Poniatowskiego, Sokoła, Zamenhofska, Plac Zwycięstwa i Wolności, pl. Dworcowy</p>
<p>Osiedle Siedlice</p> <p>ULICE: Bednorza, Bielska, Bogedaina, Jagiełły, Korfańskiego, Sobieskiego</p>
<p>Osiedle Kolonia Jasna</p> <p>ULICE: Bielska, Bratnia, Bursztynowa, Brylantowa, Cieszyńska, Diamentowa, Granitowa, Grzeblowiec, Gwiazdździś, Kosmonautów, Korolowa, Kryształowa, Krzywa, Księżycowa, Kwarowa, Ogrodowa, Marmurowa, Marii Skłodowskiej-Curie, Miła, Perłowa, Piękna, Platynowa, Przyjaźni, Radosna, Serdeczna, Słoneczna, Srebrna, Stalowa, Sznelowiec, Wesoła, Zacisze, Żłota, Żelazna, Turkusowa, Szafirowa, Rubinowa, Szmaragdowa, Zdrojowa</p>
<p>Osiedle Piastów</p> <p>ULICE: Henryka Brodatego, Bolesława Krzywoustego, Dobrawy, Władysława Łokietka, Mieszka I, Kazimierza Odnowiciela, Władysława Opolczyka, Marii Skłodowskiej-Curie, Kazimierza Sprawiedliwego, Bolesława Śmiałego, Kazimierza Wielkiego, Ziemowita, Bielska</p>
<p>Osiedle Daszyńskiego</p> <p>ULICE: Asnyka, Bielska, Broniewskiego, Brzechwy, Chochółka, Czajkowskiego, Fredry, Górnośląska, Iwaszkiewicza, Kochanowskiego, Konopnickiej, Korczaka, Krasińskiego, Kruczkowskiego, Męczenników Oświęcimskich, Mickiewicza, Miłosa, Morcinka, Nałkowskiej, Orzeszkowej, Prusa, Reja, Reymonta, Sienkiewicza, Słowackiego, Staszica, Towarowa, Tuwima, Wyspiańskiego, Żeromskiego,</p>

<p>Osiedle Piłsudskiego</p> <p>ULICE: Astrów, Bieruńska, Bratków, Górnosłaska, Hallera, Katowicka, Krokusów, Maków, Narcyzów, Parkowa, Partyzantów, Różana, Storczyków, Tulipanów, Złocieni</p>
<p>Osiedle Powstańców Śląskich</p> <p>ULICE: Bielasa, Bieruńska, Bożka, Chopina, Damrota, Dunikowskiego, Ficka, Fizi, Golusa, Górnosłaska, Grzegorzka, Imieli, Katowicka, Kędziora, Kupca, Krzyżowskiego, Ligonja, Lompy, Łowiecka, Matejki, Miarki, Mielęckiego, Myśliwska, Rogalińskiego, Stalmacha, Szendery, Zemboka, Zgrzebnioka, Szczepańczyka, Cichego, Musioła, Plebiscytowa, Brandysa, Pośpiecha, Lercha, Sejmu Śląskiego, Ułanów Pszczyńskich, Sucharskiego, Partyzantów,</p>
<p>Osiedle Podstarzynie</p> <p>ULICE: Bieruńska, Braci Jędrysików, Czwartaków, Druhów, Górnosłaska, Hallera, Harcerska, Hetmańska, Hubalczyków, Huzarska, Kasztelańska, Legionów, Pukowca, Roericha, Pionierów, Szarych Szeregów, Walki Młodych, Zuchów,</p>
<p>Osiedle Polne Domy</p> <p>ULICE: Braci Jędrysików, Czołgistów, Górnosłaska, Grenadierów, Kawalerzystów, Lotników, Marynarzy, Piechurów, Polne Domy, Piaskowa, Pionierów, Saperska, Studzienicka, Żeglarska</p>
<p>Osiedle Stara Wieś</p> <p>ULICE: Batalionów Chłopskich, Bażantarnia, Bociania, Brzoskwiniowa, Cegielniana, Cedrowa, Chopina, Cisowa, Cicha, Czereśniowa, Doświadczalna, Drozdów, Gajowa, Gołębia, Hodowców, Jałowcowa, Jesionowa, Karłowicza, Leśna, Łanowa, Łowiecka, Łucznicza, Malinowa, Miodowa, Modrzewiowa, Morelowa, Moniuszki, Myśliwska, Okopowa, Św. Jadwigi, Paderewskiego, Plebiscytowa, Porzeczkowa, Poziomkowa, Pszenna, Rolnicza, Różyckiego, Rzepakowa, Sadowa, Skowronków, Skromna, Spacerowa, Staromiejska, Strzelecka, Sygietyńskiego, Świerkowa, Rybnicka, Wiśniowa, Wspólna, Zbożowa, Zielona, Ziółowa, Żytia, Żorska, Sygietyńskiego, Szymanowskiego</p>
<p>Osiedle Kępa</p> <p>ULICE: Francuska, Krucza, Słowicza, Szaraków, Szymanowskiego, Wodzisławska, Żorska</p>
<p>Sołectwo Brzeźce</p>
<p>Sołectwo Czarków</p>
<p>Sołectwo Ćwiklice</p>

Sołectwo Jankowice
Sołectwo Łąka
Sołectwo Piasek
Sołectwo Poręba
Sołectwo Rudółtowice
Sołectwo Studzienice
Sołectwo Studzionka
Sołectwo Wisła Mała
Sołectwo Wisła Wielka